

ԼԱՐԻՍԱ ՄԿՐՏՉՅԱՆ
ՎԻՈԼԵՏԱ ԿՈՍՏԱՆԴՅԱՆ

ԿՐՏՍԵՐ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐԻ ՎԵՐԼՈՒԾԱԿԱՆ-ՀԱՄԱԴՐԱԿԱՆ ՄՏԱԾՈՂՈՒԹՅԱՆ
ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ ԴԱՐՁՎԱԾՔՆԵՐԻ ՇՈՒՐՋ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՎ

DOI: 10.24234/journalforarmenianstudies.v1i72.240

ԱՄՓՈՓՈՒՄ

Դարձվածաբանությունը լեզվի այն բաժինն է, որն ուսումնասիրում է դարձվածքները, լեզվի դարձվածքների հարստությունը, դարձվածային համակարգը ժամանակակից վիճակում և պատմական զարգացման մեջ: Դարձվածաբանությունը, մյուս կողմից, լեզվում առկա դարձվածքների ամբողջությունն է:

Դարձվածքների՝ որպես լեզվի ինքնուրույն իմաստային միավորների ուսումնասիրությունը հայ լեզվաբանության մեջ ուշադրության արժանացել է 30-ական թվականներից սկսած՝ Մ. Աբեղյանի կողմից:

Լեզվաբանական գրականության մեջ միասնական կարծիք չկա դարձվածքների վերաբերյալ: Որոշ մասնագետներ դարձվածաբանության մեջ ընգրկում են բոլոր կայուն կապակցությունները, ուրիշները սահմանափակվում են բառակապակցությունների որոշակի խմբով:

Դարձվածաբանության ավելի լայն ըմբռնման կողմնակիցները դարձվածքների մեջ ներգրավում են առածները, ասացվածքները, աֆորիզմները, թևավոր խոսքերը, ոմանք անգամ՝ բոլոր հարադրությունները, բարդ հարադրական շաղկապները, բառակազմական տերմինները, և այլն, մյուսները՝ դարձվածաբանության ավելի նեղ ըմբռնման կողմնակիցները, հրաժարվում են վերոհիշյալից և հաճախ դարձվածքներ են համարում միայն իդիոմային արտահայտությունները (իդիոմները):

Դարձվածքը կառուցվածով երկու և ավելի բառերի կայուն, իմաստով ամբողջական, վերաիմաստավորված այնպիսի կապակցություն է, որ խոսքում

վերարտադրվում է իբրև լեզվական պատրաստի միավոր:

Դարձվածքի մեջ առաջին հերթին առկա են փոխաբերականությունն ու պատկերավորությունը: Որպես լեզվի իմաստային ինքնուրույն միավոր՝ դարձվածքը օժտված է բառային բոլոր հատկանիշներով՝ բառային իմաստով, քերականական ձևավորվածությամբ ու կարգերով:

Դարձվածքների զգալի մասը հարադրական բարդություններին նույնանում է նրանով, որ դարձվածքը հիմնականում նույնպես ունի մեկ բառի արժեք, կազմված է մեկից ավելի բաղադրիչ բառերից, որոնք պահպանում են իրենց բառային շեշտը: Տարբերությունն այն է, սակայն, որ դարձվածքը ամբողջությամբ փոխաբերական իմաստ ունի, պատկերավոր արտահայտություն է, նրա դարձվածքային իմաստը չի բխում դարձվածքը կազմող բառերի բառային առանձին իմաստներից (**Սուքիասյան Ա., 1999**):

Դարձվածքի ընդհանուր իմաստի և դարձվածքը կազմող բաղադրիչ բառերի միջև գոյություն ունեցող հարաբերության տեսակետից հայերեն դարձվածքները բաժանվում են չորս խմբի՝ դարձվածքային սերտաճում, դարձվածքային միասնություն, դարձվածքային կապակցություն և դարձվածքային արտահայտություն:

Ինչպես հայտնի է, տարրական դպրոցի մայրենիի դասագրքերի միջոցով լուծվում են կրտսեր դպրոցականի կրթադաստիարակչական ոլորտի ամենատարբեր խնդիրներ, որին նպաստում են ոչ միայն դասագրքերում զետեղված գեղարվեստական ստեղծագործությունների վերլուծությունը բացատրական ընթերցանության մեթոդով, այլև մեթոդական կառույցի հիմնական և օժանդակ բաղադրիչները: Այս համալիրում իրենց ուրույն դերն ունեն դարձվածքները: Մեր թեմայի շրջանակում մեր առջև խնդիր դրեցինք ուսումնասիրել տարրական դասարանների մայրենիի դասագրքերում գործածված դարձվածքները և նրանց ուսումնասիրման մեթոդիկայի ինքնատիպությունը: Մենք դիտարկեցինք դրանք՝ որպես աշակերտների վերլուծական-համադրական մտածողության զարգացման գործոն: Այդ նպատակով ուսումնասիրեցինք և առանձնացրինք «Մայրենի 2», (**Սարգսյան Վ. և ուրիշներ, 2023**), «Մայրենի 3» (**Բալայան Ա., Չիրուխյան Կ.,**

2024), «Մայրենի 4» (Բալայան Ա., Չիբուխյան Կ., 2025) դասագրքերում զետեղված ստեղծագործություններում գործածված դարձվածքները: Արդյունքում հանգեցինք այն եզրակացության, որ հայ հեղինակների ստեղծագործություններում դրանք շատ են և ունեն բազմիմաստ արժեքներ: Ընդ որում, դա միայն պայմանավորված չէ թեմաների քանակով: Հայ հեղինակների ստեղծագործություններում դարձվածքների միջոցով ներկայացվում են հայ ժողովրդի կենցաղը, մտածելակերպը, սովորությունները, հոգեկերտվածքը, իսկ դարձվածքները հատուկ են ժողովրդական մտածողությանը: Պատահական չէ, որ դարձվածքների մեծ պաշար կա հատկապես Հովհաննես Թումանյանի ստեղծագործություններում: Հովհաննես Թումանյանի ստեղծագործություններն իրենց մեջ խտացնում են հայ ժողովրդի աշխարհայացքը, հոգեկերտվածքը, սովորույթները:

Այսպիսով՝ տարրական դասարանների մայրենիի դասագրքերը ուսումնասիրելիս բացահայտեցինք, որ դրանցում զետեղված ստեղծագործություններում առկա են բազմաթիվ դարձվածքներ, որոնց բովանդակությունն ու խորհուրդը մեծապես պայմանավորված են կարդացած նյութի գաղափարով, ենթատեքստով, հետևաբար դրանց իմաստների քննարկումը կնպաստի կարդացածի ընկալմանը, գաղափարի բացահայտմանն ու մտապահմանը: Այսինքն՝ մայրենիի դասերի «բառային աշխատանք» բաղադրիչի իրականացման ընթացքում պիտի քննարկել նաև ստեղծագործությունների մեջ գործածված դարձվածքները:

Բանալի բառեր և արտահայտություններ. *դարձվածք, վերլուծական-համադրական մտածողություն, տարրական դպրոց, կրթություն դպրոցական, դարձվածքների ուսումնասիրման մեթոդիկա, մայրենիի դասագրքեր:*

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Արդի կրթական համակարգում՝ մասնավորապես տարրական դպրոցում, բացառիկ տեղ է հատկացվում սովորողների վերլուծական և համադրական կարողությունների ձևավորմանը: Ժամանակակից կրթական համակարգի նպատակներից մեկը երեխային այնպիսի կրթություն տալն է, որը նրան

հնարավորություն կտա ոչ միայն գիտելիքներ ձեռք բերել, այլև զարգացնել կարողություններն ու հմտությունները՝ գործնականում կիրառելու ճանապարհով: Այսինքն ապահովել այնպիսի կրթություն, որի արդյունքում նա կսովորի ազատ, անկաշկանդ, ինքնուրույն մտածել և գործել: Ասել է, թե ուսուցման գործընթացն աշակերտին պետք է ընձեռի ինքնադրսևորման և ինքնազարգացման հնարավորություն: Դա իրականացվում է սովորողների կողմից նորը փորձարկելու, բացահայտումների, ուսումնառության ընթացքում երեխայի վերլուծական-համադրական մտածողության և խոսքի զարգացման միջոցով:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Դարձվածքների վերաբերյալ ուսումնասիրությունները լայն ընդգրկվածություն ունեն: Դրանք հավասարապես պատմական, հայագիտական, բանասիրական, հնագիտական և մեթոդական արժեք ունեն: Ըստ այդմ՝ հետազոտությունը կատարվել է վերլուծական-համադրական, պատմահամեմատական և զուգադրական մեթոդներով:

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ

Մեր ուսումնասիրությունների ընթացքում բացահայտեցինք, որ տարրական դասարանների մայրենիի ծրագրերում դարձվածքների ուսումնասիրման ուղղությամբ հատուկ աշխատանք նախատեսված չէ: Սակայն մայրենիի դասագրքերի բնագրերում աշակերտները բազմիցս հանդիպում են դարձվածքների, որոնց իմաստների բացահայտումը անհրաժեշտություն է: Դարձվածքների բացատրությունը պետք է անցկացնել ոչ միայն համապատասխան հոմանիշների օգնությամբ, այլև դարձվածքի շուրջ աշխատանքն ավարտել՝ դրանք գործածելով նախադասությունների և կապակցված խոսքի մեջ: Քանի որ դարձվածքները հարստացնում են խոսքը, ուժեղացնում են մտքի արտահայտչականությունն ու սրությունը, ասելիքը դարձնում են համոզիչ, ազդեցիկ, անհրաժեշտ է հետամուտ լինել, որ երեխաները դարձվածքները գործածեն ոչ միայն կարդացած բնագրերը վերարտադրելիս, այլև ինքնուրույն կառուցած խոսքում **(Գյուլամիրյան Ջ., 2018):**

Դարձվածքներ առկա են մայրենիի դասագրքերում զետեղված գրեթե բոլոր

ստեղծագործությունների մեջ: Այդ իսկ պատճառով, անհրաժեշտ է դրանց ուսումնասիրման ուղղությամբ աշխատանք կազմակերպել:

Մենք դասալսումներ ենք կատարել տարրական դպրոցի տարբեր դասարաններում և փորձել ենք մշակել դարձվածքների ուսումնասիրման մեթոդական քայլաշար: Ներկայացնենք այդ քայլաշարը:

Ուսուցման սկզբնական փուլում ուսուցիչը ներկայացնում է որևէ փոքրիկ պատմություն (երկու կամ երեք նախադասությունից կազմված), որում գործածված է դարձվածք: Ներկայացնենք այս իրադրության հնարը պատմության տեսքով.

- Լռի՛ր Արմեն,-ասաց մայրիկը,- լեզուդ կծի՛ր:

Արմենը լեզուն կծեց և սկսեց լաց լինել:

Ուսուցիչն ուղղում է հետևյալ հարցերը.

- Ի՞նչ պատահեց Արմենի հետ (Արմենը լեզուն կծեց):
- Ի՞նչ էր ուզում ասել մայրիկը, երբ Արմենին նման խորհուրդ տվեց (մայրիկը խնդրեց տղային լռել):
- «Լեզուդ կծի՛ր» արտահայտությունը Արմենը ինչպե՞ս հասկացավ (Արմենը հասկացավ ուղիղ իմաստով):

Այս հարցերից հետո աշակերտներն ամփոփում են. «Մայրիկը տվյալ արտահայտությունը կիրառեց փոխաբերական իմաստով և «լեզուն կծել» նշանակում է «լռել»»:

Այնուհետև ուսուցիչն առաջադրում է հետևյալ հարցերը.

- Կարելի՞ է այս արտահայտության մեջ լեզու բառը փոխարինել ուրիշ բառով (ո՛չ):
- Ինչու՞ (որովհետև կփոխվի արտահայտության իմաստը):

Այսքանից հետո ուսուցիչը բացատրում է՝ երբ մեզ պետք է ավելի ճշգրիտ և հուզական արտահայտել մեր վերաբերմունքը կատարվածի հանդեպ, մենք օգտագործում ենք բառերի հատուկ համադրություն: Այդպիսի բառերի համադրությունը անվանում են դարձվածք: Այսպիսով՝ երեխաներն ուսուցչի օգնությամբ ամփոփում են.

- Դարձվածք է կոչվում երկու կամ ավելի բառերի համադրությունը, որն ունի փոխաբերական իմաստ:
- Դարձվածքները գործածվում են ինչպես բանավոր, այնպես էլ գրավոր խոսքում:
- Դարձվածքները խոսքը դարձնում են ավելի տպավորիչ և արտահայտիչ, օգնում են մտքերն ավելի ճիշտ արտահայտել:

Հայտնի է, որ անձի մտածողության զարգացումը ենթադրում է նրա կարևորագույն հոգեկան գործընթացների (վերլուծություն, համադրություն և այլն) ծնավորում և կատարելագործում: Հանձն առնենք մեր հետազոտության հիմնախնդիրը հանդիսացող վերլուծահամադրական մտածողության վրա: Վերլուծությունը առարկայի, երևույթի, իրավիճակի մտավոր մասնատումն է բաղադրիչ տարրերը առանձնացնելու համար: Համադրությունը՝ վերլուծության հակառակ գործընթացն է, որի օգնությամբ վերականգնվում է ամբողջությունը այս կամ այլ բաղադրիչներից: Վերլուծությունը և համադրությունը մեկ մտավոր գործընթացի կողմերն են: Այս երկու գործողությունների համակարգված աշխատանքի դեպքում զարգանում է վերլուծական-համադրական մտածողությունը: Վերլուծական-համադրական մտածողությունն անհրաժեշտ է մայրենի լեզվի ամբողջ ընթացքի ուսումնասիրության ժամանակ տարրական դպրոցում:

Մայրենիի դասերին վերլուծական-համադրական մտածողության զարգացման համար ցանկալի, բայց ոչ բավարար օգտագործվող բազա են համարվում դարձվածքները: Դարձվածքները իրենցից ներկայացնում են կայուն, վերարտադրելի լեզվի առանձին միավորներ, որոնց մեջ ամբողջի իմաստը չի համընկնում իր մեջ ներառված բաղադրիչների իմաստներին: Դարձվածքը ավելի վառ, զգացմունքային, փոխաբերական լեզվի շերտ է, որի մեջ սահմանված են փոխաբերական պատկերացումներ՝ հատուկ ժողովրդական մտածողության: Դարձվածքները զգալիորեն համալրում են աշակերտների գիտելիքները, ընդլայնում են բառապաշարը, հարստացնում են խոսքը: Դրանց օգնությամբ կարող ենք կարճ, ուղիղ, փոխաբերական ձևով արտահայտել սեփական մտքերը և զգացմունքները:

Դարձվածքները կազմում են լեզվի ազգային հարստությունը:

Մայրենիի դասերին վերլուծական-համադրական մտածողության զարգացմանը կարող են նպաստել վարժությունները, որոնք հիմնված են հատուկ ընտրության և դարձվածքների դասավորության վրա: Յուրաքանչյուր վարժության մեջ նախատեսվում է մտավոր գործողություն դարձվածքների հետ (վերլուծություն, համադրություն կամ վերլուծություն և համադրություն միասին) և դասի թեմայի շուրջ առաջադրանքների կատարում (Макарова М., 2011):

Մենք ուսումնասիրեցինք կրտսեր դպրոցականների վերլուծական-համադրական կարողությունների զարգացվածության մակարդակը: Այդ նպատակով կազմեցինք հայտորոշիչ թեստ և անցկացրինք «Աբովյանի 2-րդ հիմնական դպրոց» ՊՈԱԿ-ի երրորդ դասարանում: Թեստը բաղկացած էր հինգ առաջադրանքից, որոնք գրելու համար երեխաները պետք է կատարեին կա՛մ համադրական, կա՛մ վերլուծական գործողություններ, կա՛մ երկուսը միասին: Թեստային աշխատանքի արդյունքները մեզ հնարավորություն տվեցին պարզելու, թե որքանով է զարգացած աշակերտների վերլուծահամադրական մտածողությունը և ինչպիսի փոփոխությունների կարող է ենթարկվել դարձվածքների շուրջ աշխատանքից հետո: Մենք մշակեցինք արդյունքների ձևավորման չափանիշներ՝ շատ բարձր, բարձր, միջին, ցածր, շատ ցածր մակարդակ բնութագրիչներով:

Հայտորոշիչ թեստն անցկացնելուց և արդյունքները վերլուծելուց հետո մենք դարձվածքների շուրջ մշակեցինք վարժությունների համակարգ, որն անցկացրինք երկրորդ դասարանում: Վարժություններից յուրաքանչյուրն ընդգրկում էր դարձվածքների շուրջ որևէ աշխատանք, որն ավարտվում էր վերլուծելու կամ համադրելու առաջադրանքով: Դրանք միտում ունեին՝ զարգացնելու սովորողների վերլուծական-համադրական մտածողությունը:

Որպեսզի տեսնենք, թե ինչ փոփոխություն նկատվեց մեր իրականացրած աշխատանքից հետո, անցկացրինք ստուգողական ամփոփիչ թեստ: Քանի որ ստուգողական թեստը որոշակիորեն տարբերվում էր հայտորոշիչ թեստից, ստուգման չափանիշները ևս փոփոխվեցին:

Վերլուծելով և համեմատելով առաջին և երկրորդ թեստի արդյունքները՝ նկատեցինք, որ աշակերտների կողմից երկրորդ թեստը ավելի հաջող է կատարվել՝ չնայած ավելի բարդ լինելուն: Նրանց ցուցանիշները երկրորդ թեստից ավելի տպավորիչ էին, ինչը խոսում է մեր իրականացրած աշխատանքի արդյունավետության մասին:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Կատարելով ուսումնասիրություններ և հետազոտություններ, վերլուծելով արդյունքները՝ հանգեցինք հետևյալ եզրակացությունների.

1. Թեև գրական տեքստերը հարուստ են դարձվածքների մասին նյութերով, այնուամենայնիվ մեթոդական գրականության մեջ բացակայում են տարրական դպրոցում դարձվածքների ուսումնասիրմանը վերաբերող հանձնարարականներ:

2. Ուսումնասիրելով տարրական դպրոցի մայրենիի դասագրքերը՝ հանգեցինք այն եզրակացության, որ չնայած բնագրերում գործածված են բազմաթիվ դարձվածքներ, սակայն դասագրքերում քիչ են դրանց յուրացմանը նպաստող առաջադրանքներն ու վարժությունները, չեն քննարկվում դրանց իմաստները:

3. Մայրենիի դասերի ընթացքում կիրառելով մեր կողմից մշակած դարձվածքների վարժությունների համակարգը և մեթոդական հնարները, կատարելով հայտորոշիչ և ստուգողական թեստերի արդյունքների համեմատություններ, դրանք ենթարկելով քանակական և որակական հետազոտության՝ հանգեցինք այն եզրակացության, որ մեր իրականացրած աշխատանքը եղել է արդյունավետ, և դարձվածքների շուրջ հետաքրքրաշարժ աշխատանքը նպաստում է կրտսեր դպրոցականների վերլուծական-համադրական մտածողության, խոսքի զարգացմանը, ուսումնական նյութի նկատմամբ հետաքրքրության առաջացմանը:

4. Ուսումնասիրության ընթացքում պարզ դարձավ նաև, որ դարձվածքների նպատակային և համակարգված ուսուցումը նպաստում է կրտսեր դպրոցականների բառապաշարի հարստացմանը և լեզվական զգացողության ձևավորմանը: Դարձվածքների հետ աշխատանքը ակտիվացնում է սովորողների ստեղծագործական

մտածողությունը, խթանում ինքնուրույն արտահայտվելու կարողությունը և զարգացնում հաղորդակցական հմտությունները: Միաժամանակ այն նպաստում է դասի արդյունավետ կազմակերպմանը՝ ստեղծելով համագործակցային և հետաքրքրաշարժ ուսումնական միջավայր:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. **Բալայան Ա., Չիբուխչյան Կ. (2024)**, Մայրենի 3, հանրակրթական դպրոցի 3-րդ դասարանի դասագիրք, Երևան, «Ձանգակ» հրատ.:
2. **Բալայան Ա., Չիբուխչյան Կ. (2025)**, Մայրենի 4, հանրակրթական դպրոցի 4-րդ դասարանի դասագիրք, Երևան, «Ձանգակ» հրատ.:
3. **Գյուլամիրյան Ջ. (2018)**, Մայրենիի ուսուցման մեթոդիկա, Երևան, «Ձանգակ» հրատ.:
4. **Սարգսյան Վ., Ջիլավյան Ե., Գալստյան Ք., Խաչատրյան Հ., Գրիգորյան Ս., Սարուխանյան Ն. (2023)**, Մայրենի 2, հանրակրթական դպրոցի 2-րդ դասարանի դասագիրք, Երևան, «Օֆսեթ» հրատ.:
5. **Սուրիսայան Ա. (1999)**, Ժամանակակից հայոց լեզու, Երևան, Երևանի համալսարանի հրատ.:
6. **Макарова М. (2011)**, Упражнения с фразеологизмами-один из путей развития аналитико-синтетического мышления школьников, Начальная школа № 11, Ежемесячный научно-методический журнал, Москва, ред. Покровский бульвар

REFERENCES

1. **Balayan A., Chibukhchyan K. (2024)**, *Mayreni 3 /Mother Tongue 3/*, Textbook for the 3rd Grade of General Education School, Yerevan, “Zangak” press.
2. **Balayan A., Chibukhchyan K. (2025)**, *Mayreni 4 /Mother Tongue 4/*, Textbook for the 4th Grade of General Education School, Yerevan, “Zangak” press.

3. **Gyulamiryan J. (2018)**, *Mayrenii owsowcman met'odika /Methods of Teaching the Mother Tongue/*, Yerevan, “Zangak” press.
4. **Sargsyan V., Jilavyan Ye., Galstyan K., Khachatryan H., Grigoryan S., Sarukhanyan N. (2023)**, *Mayreni 2 /Mother Tongue 2/*, Textbook for the 2nd Grade of General Education School, Yerevan, “Ofset” press.
5. **Sukiasyan A. (1999)**, *Jhamanakakic hayoc lezow /Modern Armenian Language/*, Yerevan, Yerevan University press.
6. **Makarova M. (2011)**, *Uprazhneniya s frazeologizmami-odin iz putey razvitiya analitiko-sinteticheskogo myshleniya shkol'nikov, Nachal'naya shkola N° 11 /Exercises with Phraseological Units as One of the Ways to Develop Analytical-Synthetic Thinking in Schoolchildren, Primary School No. 11/*, Monthly scientific and methodological journal, Moscow, Porkovsky Boulevard press.

Лариса Мкртчян, Виолета Костандян

**Развитие аналитического и сравнительного мышления у младших школьников
через работу с фразеологизмами**

Заключение

Ключевые слова и выражения: *идиома / фразеологизм, аналитическое и сравнительное мышление, начальная школа, младший школьник, методика изучения идиом, учебники родного языка.*

Проведя исследования и анализируя их результаты, мы пришли к следующим выводам:

1. Несмотря на то, что литературоведческая литература богата материалами о фразеологизмах, в методической литературе отсутствуют исследования, касающиеся изучения фразеологизмов в начальной школе.

2. Изучая учебники родного языка для начальной школы, мы пришли к выводу, что, хотя в текстах используются многочисленные фразеологизмы, но задания и

упражнения, способствующие их усвоению, представлены в учебниках в малом количестве, а их значения не обсуждаются.

3. Применяя на уроках родного языка разработанную нами систему упражнений по фразеологизмам и методические приёмы, а также сравнивая результаты диагностических и проверочных тестов и подвергая их количественному и качественному анализу, мы пришли к выводу, что реализованная нами работа была результативной, и занимательная работа с фразеологизмами способствует развитию аналитико-синтетического мышления школьников младшей школы, развитию их речи и повышению интереса к учебному материалу.

4. В ходе исследования также выяснилось, что целенаправленное и систематическое обучение фразеологизмам способствует обогащению словарного запаса младших школьников и формированию языкового чутья. Работа с фразеологизмами активизирует творческое мышление учащихся, стимулирует способность к самостоятельному выражению мыслей и развивает коммуникативные навыки. Одновременно она способствует эффективной организации урока, создавая атмосферу сотрудничества и познавательного интереса.

Larisa Mkrtchyan, Violeta Kostandyan

Developing Analytical and Comparative Thinking in Primary School Children Through Idiom-Based Activities

Conclusion

Key words and expressions: *idiom /phraseological unit, analytical and comparative thinking, primary school, junior schoolchild, methodology of teaching idioms, mother tongue textbooks.*

As a result of conducting research, analyzing the findings, and reviewing relevant literature, we arrived at the following conclusions:

1. Although scholarly literature provides extensive material on idioms, methodological literature lacks studies specifically addressing the teaching of idioms in elementary school.

2. An examination of elementary school Mother Tongue textbooks shows that, despite the frequent use of idioms in the texts, there are very few exercises and tasks designed to support students in learning them, and the meanings of idioms are not sufficiently discussed.

3. By implementing the system of idiom exercises and methodological techniques we developed during Mother Tongue lessons, and by comparing the results of diagnostic and control tests through quantitative and qualitative analysis, we concluded that our work was effective. Engaging activities focused on idioms foster junior students' analytical and comparative thinking, contribute to their speech development, and increase their interest in the learning material.

4. During the study, it was also found that purposeful and systematic teaching of idioms contributes to enriching the vocabulary of primary school students and developing their linguistic sensitivity. Working with idioms stimulates students' creative thinking, encourages independent expression, and enhances communicative skills. At the same time, it promotes effective lesson organization by creating a collaborative and engaging learning environment.

Լարիսա Մկրտչյան - Կոտայքի մարզի <<Աբովյանի N2 հիմնական դպրոց>> ՊՈԱԿ-ի ուսուցիչ: Գիտական հետաքրքրությունները՝ մայրենիի և մաթեմատիկայի դասավանդման մեթոդիկա: larisamkrtchyan1999@gmail.com

Վիոլետա Կոստանդյան - Կոտայքի մարզի <<Աբովյանի N2 հիմնական դպրոց>> ՊՈԱԿ-ի ուսուցիչ: Գիտական հետաքրքրությունները՝ մայրենիի և մաթեմատիկայի դասավանդման մեթոդիկա: violkostandyan@gmail.com

Лариса Мкртчян - Учитель ГНКО «Основная школа № 2 г. Абовяна» Котайкской области. Сфера научных интересов: методика преподавания родного языка и математики. larisamkrtchyan1999@gmail.com

Виолета Костандян- Учитель ГНКО «Основная школа № 2 г. Абовяна» Котайкской области. Сфера научных интересов: методика преподавания родного языка и математики. violkostandyan@gmail.com

Larisa Mkrtchyan – Teacher at “Abovyan Basic School No. 2” SNCO, Kotayk Region. Scientific interests: methods of teaching the mother tongue and mathematics. larisamkrtchyan1999@gmail.com

Violeta Kostandyan - Teacher at “Abovyan Basic School No. 2” SNCO, Kotayk Region. Scientific interests: methods of teaching the mother tongue and mathematics. violkostandyan@gmail.com

Խմբագրություն է ուղարկվել 10.02.2026թ.

Հանձնարարվել է գրախոսության 23.03.2026թ.

Հրատարակման է ներկայացվել 31.03.2026թ.